

Παραδημοσιογραφία κι εκβιασμοί - Τα χρυσοφόρα υπονοούμενα

Μην ψάχνετε μόνο στους πρωτοσέλιδους τίτλους των εφημερίδων. Πολύ συχνά τα σημαντικά «ρεπορτάζ» κρύβονται στα ψιλά των πίσω σελίδων. Αυτά τα διαβάζουν μόνο οι άμεσα ενδιαφερόμενοι.

Η κολοκυθιά που παίζουν εδώ και δύο μήνες μεταξύ τους οι δύο (ακόμα) συνεκδότες του «Πρώτου Θέματος» δεν έχει τέλος:

Ο κ. Αναστασιάδης αποκαλεί «εθνικό χαφιέ» και «ψεύτη» τον κ. Τριανταφυλλόπουλο κι εκείνος του απαντά χαρακτηρίζοντάς τον «καρφί της εξουσίας» και επίσης «ψεύτη». Στο επίκεντρο της διαμάχης είναι το ποσό των 5,5 εκατ. ευρώ που βρέθηκε στην κατοχή του πρώτου.

Μπορεί καθένας να έχει σχηματίσει προσωπική γνώμη για την αξιοπιστία του ενός, του άλλου ή κανενός από τους δύο επιχειρηματίες εκδότες.

Αλλά δεν μπορεί παρά να συμφωνεί με τον κ. Τριανταφυλλόπουλο ότι αυτά τα ποσά δεν μπορεί να προέρχονται από δημοσιογραφική εργασία.

Η σημασία του «δεν»

Αναλύοντας αυτές τις σκέψεις του στις 31 Ιανουαρίου 2007, ο κ. Τριανταφυλλόπουλος υποστήριξε ότι «τα πιο ακριβοπληρωμένα ρεπορτάζ είναι αυτά που δεν είδαν το φως της δημοσιότητας. Δηλαδή πληρώθηκαν (σ.σ.: οι «δημοσιογράφοι») γι' αυτά που δεν έβγαλαν. Οχι γι' αυτά που έβγαλαν».

Ακολουθώντας την υπόδειξη του έμπειρου τηλεπαρουσιαστή αναζητήσαμε τα ρεπορτάζ που «δεν βγήκαν».

Φανταστείτε την έκπληξή μας όταν διαπιστώσαμε ότι η εφημερίδα «Πρώτο Θέμα» είναι γεμάτη ήδη από το πρώτο της φύλλο με τέτοια ρεπορτάζ! Η ύπαρξη αυτών των ρεπορτάζ που έμειναν στο «ψυγείο» μαρτυρείται από ορισμένα κατ' αρχήν ακατάληπτα σχόλια, όπου υποκρύπτονται μηνύματα για δημόσια πρόσωπα (πολιτικούς ή επιχειρηματίες). Τα σχόλια υπαινίσσονται παραβατική συμπεριφορά στην ιδιωτική ή δημόσια παρουσία κάποιου προσώπου και αφήνουν να εννοηθεί ότι ακολουθούν αποκαλύψεις. Μόνο που κατά κανόνα οι αποκαλύψεις δεν γίνονται

ποτέ.

Το βασικό χαρακτηριστικό αυτών των μηνυμάτων είναι ότι μπορεί να τα αποκρυπτογραφήσει μόνο ο άμεσα ενδιαφερόμενος ή το στενό του περιβάλλον. Ανεξάρτητα αν είναι αλήθεια ή ψέματα, το μήνυμα είναι σαφές: «Πρόκειται ν' ασχοληθούμε μαζί σου! Ετοιμάσου! Φρόντισε!»

Τώρα, πώς μπορεί να αντιδράσει ο άμεσα ενδιαφερόμενος;

Ο τρόπος γραφής του μηνύματος αποκλείει τη δυνατότητα ευθείας απάντησης. Θα ήταν σαν να αποδέχεται την κατηγορία, εφόσον αναγνωρίζει τον εαυτό του στο μήνυμα. Και επειδή συνήθως αυτά τα μηνύματα περιέχουν μισές αλήθειες ή αναφέρονται σε προσωπικές υποθέσεις των «στόχων», ο αποδέκτης τους βρίσκεται σε απόλυτη αδυναμία. Ούτε σκέψη, βεβαίως, για προσφυγή στη Δικαιοσύνη. Οπως έχουν διαπιστώσει όσοι το επιχείρησαν, το πιο δύσκολο πράγμα είναι να αποδείξεις ότι εσένα και όχι κάποιον άλλον «φωτογραφίζουν» αυτού του είδους τα δημοσιεύματα.

Τα ροζ υπονοούμενα

*Οπως θα περίμενε κανείς, την πρωτοκαθεδρία σ' αυτού του είδους τα δημοσιεύματα έχουν οι «ροζ» και οι αυστηρά προσωπικές ιστορίες. Εν αρχή, βέβαια, ο ίδιος ο πρωθυπουργός.

*Η εφημερίδα προειδοποιεί: «Γιατί ο πρωθυπουργός όλο και πιο συχνά προειδοποιεί ότι θα δεχθεί ανοίξεις προσωπικές επιθέσεις από το ΠΑΣΟΚ; Για τον θείο ανησυχεί ή για τη σύζυγο;» (28/8/05) Η απάντηση δίνεται στα επόμενα φύλλα, με συνεχή «ρεπορτάζ» και επιθέσεις στη Νατάσα Καραμανλή για τα ακριβά της ψώνια και άλλες προσωπικές υποθέσεις!

*Αλλά τα μηνύματα της εφημερίδας δεν είναι τόσο σαφή για τον απλό αναγνώστη. Χαρακτηριστικό είναι το σχόλιο που φιλοξενείται με τίτλο «Η γκαρσονιέρα και ο... υπουργός»:

*«Ερωτικές περιπέτειες με πρωταγωνιστές Ασιάτες καταγράφει το αστυνομικό δελτίο στο Ψυχικό, σε γκαρσονιέρα που νοικιάζει η πεθερά εν ενεργεία υπουργού της κυβέρνησης, που πριν από ένα μήνα η φήμη του ξεπέρασε τα σύνορα της χώρας. Πληροφορίες αναφέρουν ότι στο επίμαχο διαμέρισμα (όπου, σημειωτέον, στον επάνω όροφο στεγάζονται ο υπουργός και η οικογένειά του) οι περίοικοι

γίνονται μάρτυρες ερωτικών συγκρούσεων που προκαλεί αλλοδαπός της “παροικίας” των Φιλιππινέζων. Ο νεαρός γόης (λένε οι πληροφορίες) καλεί στο διαμέρισμα που έχει νοικιάσει από την πεθερά του υπουργού καλλίγραμμα ομοεθνείς του κυρίες, με τις οποίες συχνά διαπληκτίζεται. Οι αστυνομικοί, που έχουν βρεθεί ουκ ολίγες φορές στον τόπο των συμβάντων, προσπαθούν να πείσουν την ιδιοκτήτρια να ξενοικιάσει την γκαρσονιέρα. Εκείνη όμως παραμένει αμετάπειστη... Τι να σου κάνει άλλωστε -σε τόσο χαλεπούς καιρούς- ένας μισθός υπουργού!» (27/11/05).

*Αυτές οι παράξενες ροζ υποθέσεις διατυπώνονται συνήθως με τη μορφή του κουίζ στην εφημερίδα:

*«Ποια ευρωβουλευτής βρήκε (λέμε) στις Βρυξέλλες τον μεγάλο έρωτα, συνεχίζοντας την παράδοση των τελευταίων χρόνων; (σ.σ.: Δεν είναι η Μ. Ματσούκα)» (11/12/05).

*«Ποιοι είναι αυτοί που κλείνουν την προεδρική σουίτα του King George με λεφτά του Δημοσίου για να τρώνε με φίλους, γνωστούς και... γκόμενες (πρώην και επόμενες);» (10/9/06).

*«Ποιος Κρητικός επιχειρηματίας εκτός από τσικουδιές κερνάει και “Ρωσίδες”; Ασε που μαγνητοσκοπεί τις επίμαχες φάσεις, εκβιάζοντας αυτούς που πριν φιλοξενούσε» (13/11/05).

*«Και την παράνομη καλή του (σικ) και τον ανιψιό του αλλά και τον κολλητό του τελευταίου μαθαίνουμε ότι έχει βολέψει ο αρχηγός της πολυεθνικής στα τρόφιμα. Όλα τα παραπάνω, δύο με τρία χρόνια πριν μας αποχαιρετήσει. Αμα ο αρχηγός “μεριμνά”, όλα είναι καλά» (29/1/06).

*«Αποστολή στο Βελιγράδι ετοιμάζει ο “πρόεδρος”. Θα έχει μήπως και ωραίες Σέρβες στο μενού ή θα μένει στις αγαπημένες του Αλβανίδες;» (11/3/07).

*«Εκρηκτικό διαζύγιο είναι η αιτία ή κάτι άλλο πολύ βαρύτερο και σοβαρότερο;» (30/10/05).

*«Η σύζυγος εκλέχθηκε μέλος σε σύνδεσμο επιχειρήσεων, έτσι ο επιχειρηματίας γλεντάει άφοβα με τη νέα συνοδό στα μπουζούκια. Ποιος είναι;» (10/6/07).

*«Λένε ότι νεαρή και προβεβλημένη βουλευτής του ΠΑΣΟΚ (κυρίως από την εξωκοινοβουλευτική της δραστηριότητα) επισκέπτεται γνωστό πλαστικό

χειρουργό για να ενισχύσει με botox τα χείλη της» (31/7/05).

*«Ποιος υπουργός του ευρύτερου χώρου της οικονομίας κοιμάται μόνος κι έρημος στο γραφείο του στο Κολωνάκι κι όχι στο σπίτι του στα βόρεια προάστια, αφού χωρίζει με τη σύζυγό του λόγω αλληπάλληλων εξωσυζυγικών του περιπετειών;» (13/1/08).

*«Σε ποιο υπουργείο κάνει κουμάντο η υπερκινητική ερωμένη-διευθύντρια του κ. πολιτικού προϊστάμενου; Τι έμαθε η σύζυγος κι έχει πάρει ανάποδες, απειλώντας θεούς και δαίμονες;» (20/1/08).

*«Ποιος υπουργός θα ήθελε συγκεκριμένη βουλευτή ως υφυπουργό του, αλλά του έστειλαν εργατικό μεν, αλλά άσχετο στέλεχος;» (19/2/05).

*«Ποιος νεαρός υφυπουργός της κυβέρνησης διέκοψε αιφνιδίως το δεσμό του και ποιος νεοδημοκράτης βουλευτής από τη βόρεια Ελλάδα, που μένει στην ίδια πολυκατοικία μαζί του, τον παρηγορεί τα βράδια;» (11/11/07).

*«Είναι πρόεδρος Αρχής και σε αντίθεση με τους συναδέλφους του που συνήθως ελέγχονται για τις υπερβολικές τους αμοιβές έχει άλλο... χούι. Ποιο είναι αυτό; Απλώς τις αμοιβές τις παίρνει σε "είδος", και τι είδος! Δίμετρο και με ξανθά μαλλιά!» (15/7/07).

*«Για ποιον υπουργό δεν έχει μιλήσει -ακόμη- ο γνωστός σταρ του παραδικαστικού κ. Ευάγγελος Καλούσης; Μάλιστα τις δίμετρες ακούγεται ότι τις συναντούσαν παρέα» (22/7/07).

Οι επιβαρυντικές συγγένειες

*Ενας από τους πιο συνηθισμένους στόχους αυτών των σχολίων είναι η σχέση πολιτικών και επιχειρηματιών με ορισμένους συγγενείς τους:

*«Η ξαδελφούλα του κυρίου υφυπουργού, με το γραφείο στο Κολωνάκι, κάνει χρυσές δουλειές σε υπουργείο και θεσμικό φορέα. Ειδικότερα, από το 1994 (έτος-σταθμό και για τον υφυπουργό) οι business δεν έχουν τελειωμό. Εμ, δεν μάθαμε κι εμείς γραφιστική να πάμε μπροστά!» (12/11/06).

*«Ο υφυπουργός ορίστηκε να φυλάττει Θερμοπύλες και να εξυγιάνει το ασφαλιστικό σύστημα της Τραπέζης. Πρώτη του κίνηση να διορίσει στη συγκεκριμένη Τράπεζα τον γιο του με αμοιβή διόλου ταπεινή. Ποιος;» (5/6/05).

*«Σε ποια Τράπεζα (που συμμετέχουν και ξένοι επενδυτές) γιος υφυπουργού προσελήφθη και είναι σήμερα μεγαλοστέλεχος της;» (25/9/05).

*«Ποιες είναι οι δύο αδελφές... Τατά που διαθέτουν γραφείο στο Λονδίνο και παίρνουν δουλειές από την Αθήνα χωρίς διαγωνισμούς; Η μία εξ αυτών είναι σύζυγος υιού μεγαλομετόχου ιατρικού αθηναϊκού κέντρου, ενώ το όνομα της δεύτερης παραπέμπει σε ευρωπαϊκά βουνά. Και σαν να μην έφθναν οι London business, το δίδυμο χτυπάει και δουλειές του επίσημου Μακεδονάρχη που υπογράφει ό,τι βρει μπροστά του» (12/11/06).

*«Η κόρη ανέλαβε το γνωστό λαμόγιο της ένδυσης που κυκλοφορεί με τη Ferrari. Ο γαμπρός λύνει και δένει στα δημοτικά. Τι σχέση έχουν οι δυο new business της αγίας οικογένειας; Αμα όμως είσαι ρε παιδί μου οικογενειάρχης, για όλους φροντίζεις» (31/12/06).

*«Ποιοι είναι οι δύο τελωνειακοί από τον Πειραιά, οι οποίοι καθημερινά επισκέπτονται πολιτικό στέλεχος της Νέας Δημοκρατίας στο γραφείο του και τι έκρυβαν οι χαρτοσακούλες τους; Είναι υφυπουργός σε υπουργείο... πρώτης γραμμής, όμως για τις εκλεκτικές σχέσεις και συγγένειες με τον “συμπέθερο” ούτε κουβέντα δεν κάνει. Ίσως να έχει τις πλάτες του τέως προέδρου, αφού επί σειρά ετών αποτέλεσε τον αγαπημένο του Ranger. Εκτός, πάντως, από τις business, ο κ. υφυπουργός έχει και μία ελαφρά ροπή προς τα σλαβόφωνα θηλυκά, διοργανώνοντας συχνά και πάρτι, σε “πληθυντικό” μάλιστα αριθμό» (22/1/06).

*«Είναι πρώην στέλεχος του ΠΑΣΟΚ και ο αδελφός του κούραρε τον Ανδρέα Παπανδρέου. Τώρα που “αυτομόλησε” στη Ν.Δ. κάνει business και ως πρόεδρος Αρχής κοινομάει τρελά. Ποιος να είναι;» (1/7/07).

*«Η σύζυγος του τέως υφυπουργού ήταν... Ζωηρούλα. Τόσο που συνεχίζει να κάνει business με καταπατητή ξενοδόχο της Ζακύνθου. Πάντως δεν άντεξε και πολύ και τώρα άρχισε να ξερνάει στη Δικαιοσύνη» (2/9/07).

*«Ποιος εφοπλιστής έδιωξε κακήν κακώς τον γαμπρό του από το σπίτι επειδή είχε το... θράσος να απατήσει την κόρη του;» (29/7/07).

*«Ποιος υπουργός της κυβέρνησης διατηρεί δεσμό με νεαρή κυρία της οποίας η αδερφή τυχαίνει να συνδέεται ερωτικά με υπεύθυνο του γραφείου τύπου του υπουργείου του;» (5/8/07).

*Υπονοούμενα διαπλοκής και κακοδιαχείρισης στρέφονται από την εφημερίδα σε ποικίλους στόχους:

*«Φέσια και μάλιστα πολλά έχει αφήσει “πράσινος” πολιτευτής, πρώην διοικητής οργανισμού, στην εκλογική του περιφέρεια. Βοά ο τόπος». (8/5/05)

*«Με ποιον παράγοντα του υπουργείου Μεταφορών προτιμά τη συνεργασία η διοίκηση των Ολυμπιακών Αερογραμμών; Μονίμως στη Λούτσα; Υπάρχουν και αλλού αστακοί και ψάρια» (21/8/05).

*«Ποιος είναι ο αρχηγός της “συμμορίας των κλεφτών” στο λιανικό εμπόριο; Δεν είναι το “Θέμα” που χρησιμοποιεί τέτοιους χαρακτηρισμούς αλλά ο πρόεδρος θεσμικού φορέα του κλάδου, ο οποίος κατηγορεί ευθέως τον ανταγωνισμό του» (8/1/06).

*«Ποιος δήμαρχος έπειτα από δύο θητείες μάλιστα αποφάσισε να χτίσει σπίτι στη Μύκονο; Και τι σπίτι...» (4/9/05).

*«Ποιος γνωστός δήμαρχος πυροπαθούς παραλιακής πόλης που φωτογραφήθηκε την προηγούμενη εβδομάδα να υπογράφει μνημόνιο αξιοποίησης των καμένων περιοχών μαζί με τον υφυπουργό Οικονομικών κ. Πέτρο Δούκα, διατηρούσε γνωστό after στέκι στην Αθήνα με Βουλγάρες, Ρουμάνες και άλλες αλλοδαπές; Τι σχέσεις είχε με γνωστή σατιρική εφημερίδα και δημοσιογράφο κρητικής καταγωγής και τι business στήνει τώρα;» (16/9/07).

*«Ποιος υφυπουργός τοποθετήθηκε κατά παραγγελία γνωστού επιχειρηματία, που παλαιότερα είχε ως έδρα των επιχειρήσεών του την περιφέρεια στην οποία εκλέγεται; Ασε που συχνά πυκνά ο υφυπουργός φιλοξενείται και στο κότερο του πρώτου» (12/3/06).

*«Ποιους πολιτικούς “ντύνει” με χρήμα γνωστός εισηγμένος του κλάδου ένδυσης; Πρόκειται για επιχειρηματία που κυκλοφορεί με ό,τι καλύτερο υπάρχει σε αυτοκίνητο στην Αθήνα και ο οποίος λαδώνει όπου βρεθεί και όπου σταθεί. Τώρα μάλιστα στοχεύει και στα Βαλκάνια» (24/12/06).

Η «υπόσχεση» αποκαλύψεων

*Πολλές φορές οι ίδιοι οι συντάκτες αυτών των σχολίων προειδοποιούν ότι σκοπεύουν να επανέλθουν, προφανώς αν δεν μεσολαβήσει κάτι άλλο:

*«Περίεργες συμπτώσεις συμβαίνουν τους τελευταίους μήνες στο υπουργείο του κ. Ευάγγελου Μπασιάκου. Μια εισήγηση υπηρεσιακού παράγοντα για διεύρυνση των προμηθευτών στον τομέα των φυτοφαρμάκων συμπίπτει με την απομάκρυνσή του από τη συγκεκριμένη υπηρεσία και τη μετάθεσή του (θέλουμε να πιστεύουμε όχι δυσμενή) σε άλλο πόστο. Το αξιοσημείωτο είναι ότι στον συγκεκριμένο τομέα υπάρχει ένα ισχυρό μονοπώλιο, αφού κύριος προμηθευτής του υπουργείου εδώ και δύο δεκαετίες είναι μεγάλη πολυεθνική εταιρεία. Για το θέμα θα... επανέλθουμε» (11/12/05).

*«Ποιας κυρίας, η οποία ασχολείται με τα κοινά σε Δήμο των Νοτίων Προαστίων της Αττικής, το όνομα έχει εμπλακεί σε οικονομικό σκάνδαλο μεγάλης ασφαλιστικής εταιρείας; Κοινό χαρακτηριστικό της εν λόγω κυρίας και της ασφαλιστικής εταιρείας είναι το γράμμα... νι! Σύντομα περισσότερες αποκαλύψεις...» (23/7/06).

*«Μαθαίνουμε ότι πρώην “πράσινος” δήμαρχος από β’ περιφέρεια της πρωτεύουσας μαζί με συνδικαλιστή αντιδήμαρχο του εκβίαζαν μεγάλη εταιρεία με τεχνολογικό περιεχόμενο. Όταν δεν τους βγήκε τελικά το “χαρτί”, το έριξαν στις... οικολογικές ευαισθησίες και στην προστασία των πολιτών από τη ραδιενέργεια. Τώρα που δεν εξελέγησαν να δούμε τι θα πουν για τα ντοκουμέντα που έρχονται» (12/11/06).

*Ενδιαφέρον έχει και η επιμονή της εφημερίδας σε ορισμένα εκ πρώτης όψεως όχι και τόσο σοβαρά ζητήματα, τα οποία όπως φαίνεται είναι μηνύματα για λίγους:

*«Ποιος είναι ο μακρυμάλλης υπάλληλος της Βουλής με το “παπάκι” που λειτούργησε ως κολλητός του “αδαμάντινου” υπουργού;» (22/1/06).

* «Ποιος επικεφαλής χρηματοπιστωτικού ιδρύματος συνέφαγε με ομάδα ρασοφόρων και τίμησε κατά το δέον το γαμοπίλαφο και τις ρακές;» (28/10/07).

*«Πολλή κουβέντα γίνεται στην κυβέρνηση για μοιραίες δικηγορίες. Και δεν αναφερόμαστε στην κυρία Βαληνάκη. Ποιες και γιατί;» (8/5/05).

*«Ποια είναι η φοβερή στα... τρίποντα νομική σύμβουλος, η οποία μάλιστα έχει και εκλεκτικές συγγένειες με κορυφαίο υπουργό της κυβέρνησης με καλλιτεχνικές τάσεις; Αυτή που καθάρισε το άδαιο ταμείο αθλητικού φορέα και έχει φίλους του Παπάγου» (4/3/07).

*Η τεχνική που ακολουθείται σε ορισμένες περιπτώσεις είναι η βαθμιαία «αποκάλυψη» στοιχείων, με στόχο να πειστεί ο αποδέκτης του μηνύματος ότι η εφημερίδα πράγματι γνωρίζει:

*«Σε ποιον οργανισμό ο γιος γενικού διευθυντή έχει νοικιάσει κτίριό του (στην Κάνιγγος) και το έχει μετατρέψει σε μαγαζί; Πόσο νοίκι πληρώνει; Και πώς έγινε η ανάθεση;» (4/12/05).

*«Στο κτίριο του ΟΣΕ στην πλατεία Κάνιγγος νοικιάστηκε στο ισόγειο ένα μαγαζί. Ξαναρωτάμε: Τι σχέση έχει ο ενοικιαστής με γενικό διευθυντή του ΟΣΕ και κάτω από ποιες διαδικασίες έγινε η ενοικίαση;» (11/12/05).

Αν συγκρίνει κανείς τα δύο αυτά δημοσιεύματα, θα δει ότι το καθένα περιέχει διαφορετικές πληροφορίες για την ίδια υπόθεση και η εφημερίδα αναρωτιέται στο δεύτερο για πράγματα που γνωρίζει από το πρώτο!

*Μερικές φορές η λύση του «γρίφου» αποκαλύπτεται ύστερα από λίγες βδομάδες. Για παράδειγμα, την περίοδο που η εφημερίδα ασχολιόταν με τους ανασφάλιστους Ινδούς του κ. Μαγγίνα δημοσιευόταν το ακόλουθο σχόλιο:

*«Κυβερνητικό στέλεχος σε φιλικό τραπέζι για τις γιορτές, μιλώντας για το θέμα Μαγγίνα αναφερόταν σε “παραπληροφόρηση”, που στόχο έχει να πλήξει τις μεταρρυθμίσεις. Όταν, λοιπόν, τον ρώτησαν για τη μεταρρύθμιση στον δικό του τομέα ευθύνης, γελώντας είπε: “Εγώ δεν έχω Ινδούς, αλλά Φιλιπινέζους”» (30/12/07).

*Το όνομα του στελέχους αποκαλυπτόταν σε πρωτοσέλιδο ενάμιση μήνα αργότερα, όταν είχε ήδη αποχωρήσει ο κ. Τριανταφυλλόπουλος, ο οποίος, κατά τον κ. Αναστασιάδη, προστάτευε την κυρία Πετραλιά: «Και η Φάνη είχε τον “Ινδό” της. Φιλιπινέζος δούλευε έξι χρόνια ανασφάλιστος στην εταιρεία της οικογένειας Πάλλη» (10/2/08).

*Στόχοι αυτών των υπονοούμενων είναι πολύ συχνά τα «μικρά ψάρια», ενώ τα μεγάλα μένουν στο απυρόβλητο. Ενα χαρακτηριστικό παράδειγμα:

*«Υπάρχει, άραγε, σύνδεση μέλους της επιτροπής κρατικών λαχείων με δημοτική σύμβουλο της Πυλαίας, πρώην διαφημίστρια και ιδιοκτήτρια πρακτορείου Προ-Πο; Μπορεί άραγε μέλος τέτοιας επιτροπής να διατηρεί παράλληλα και προποτζίδικο; Ποιες οι σχέσεις της και έως ποιον βαθμό αγγίζουν τον αγαπημένο υφυπουργό των

επαρχιακών μέσων;» (5/6/05).

*Την ίδια ακριβώς μέρα, η εφημερίδα υποστήριζε σε ανυπόγραφο σχόλιο ότι δεν υπάρχει ασυμβίβαστο για τον κ. Κόκκαλη που ήταν ταυτόχρονα πρόεδρος μιας ομάδας και πρόεδρος της Intralot που ανέλαβε το «Πάμε Στοίχημα»: «Το ασυμβίβαστο είναι μόνο “ηθικό”. Από όποια πλευρά και να το εξετάσεις δεν υφίσταται νομικό ασυμβίβαστο».

Ανώνυμοι δημοσιογράφοι

*Παρόμοια αντιμετώπιση έχουν ακόμα και -επίσης μη κατονομαζόμενοι- δημοσιογράφοι:

*«Πόσα ζήτησε ο “αποφασισμένος” δημοσιογράφος, που σήμερα μιλάει επί δικαίων και αδίκων, από γνωστό μεγαλοκατασκευαστή των βορείων προαστίων για αμαρτία στο Λαύριο, αλλά και από Τράπεζα που πρόσφατα διεθνοποιήθηκε;» (3/6/07).

*Το όνομα του δημοσιογράφου δεν αποκαλύφθηκε ποτέ...

*Ξεκαθαρίζουμε ότι όλα τα παραπάνω μπορεί να έχουν κάποια πραγματική βάση, μπορεί να είναι φανταστικά, μπορεί να είναι απλά φήμες, κουτσομπολιά ή συκοφαντίες. Το σίγουρο είναι ότι δεν έχουν καμιά σχέση με τη δημοσιογραφία. Είναι κάτι άλλο.

*Την περασμένη εβδομάδα ο ίδιος ο κ. Τριανταφυλλόπουλος αναφέρθηκε σε μια άλλη περίεργη υπόθεση. Ενας έμπορος όπλων τον επισκέφθηκε στο σπίτι του και τον έπεισε, λέει, να σταματήσει τα δημοσιεύματα εναντίον του. Εκπρόσωποι της ίδιας εταιρείας είχαν συναντηθεί και με δύο άλλα διευθυντικά στελέχη της εφημερίδας του. Εμείς τι να προσθέσουμε;

Από τα «5 W» στα «5 K»

Στις περισσότερες ευρωπαϊκές γλώσσες, η λέξη press (αγγλικά) presse (γαλλικά), Presse (γερμανικά), δηλαδή τύπος, σημαίνει ταυτόχρονα «πιέζω». Στα γερμανικά, erpressen σημαίνει «εκβιάζω». Δεν είναι δύσκολο να φανταστεί κανείς τους λόγους αυτής της σύμπτωσης. Η κοινή ετυμολογική ρίζα των δυο εννοιών εξηγείται από το «πιεστήριο», δηλαδή τη μηχανή που αποτυπώνει στο χαρτί την ανάγλυφη μήτρα και σημάδεψε τη γέννηση των εφημερίδων στη σημερινή τους μορφή. Μόνο που ορισμένοι έχουν πάρει τοις μετρητοίς αυτή τη σύμπτωση, με

αποτέλεσμα να εμφανίζονται ως είδος δημοσιογραφίας τα υπονοούμενα, οι απειλές και οι εκβιασμοί.

Αυτά τα παραδείγματα που δημοσιεύουμε στις διπλανές στήλες δεν μπορούν σε καμιά περίπτωση να θεωρηθούν «ρεπορτάζ» ή οποιουδήποτε είδους «δημοσιογραφική ύλη». Εδώ και έναν περίπου αιώνα, έχει κωδικοποιηθεί ο τρόπος γραφής του ρεπορτάζ με ορισμένους κοινά αποδεκτούς κανόνες που θεωρούνται πλέον αυτονόητοι ακόμα και για τους πρωτοετείς φοιτητές στις σχολές δημοσιογραφίας.

Σε ένα από τα πρώτα δημοσιογραφικά εγχειρίδια που κυκλοφόρησαν, ο Αμερικανός Εντουιν Σούμαν κατέγραψε από το 1903 τα περίφημα «5 W», δηλαδή τα πέντε ερωτήματα στα οποία πρέπει να απαντά κάθε ρεπορτάζ. Πρόκειται για τα ερωτήματα Who, What, Where, When, Why (Ποιος, Τι, Πού, Πότε, Γιατί), στα οποία πρέπει να δίνεται απάντηση με την εισαγωγική περίληψη της είδησης (το summary lead) στις πρώτες 100 λέξεις κάθε δημοσιογραφικού κειμένου.

Από τότε έχουν διατυπωθεί διάφορες εκδοχές αυτής της θεωρίας και οι πιο σύγχρονες σχολές δημοσιογραφίας τύπου ταμπλόιντ προτείνουν να μην παραφορτώνεται η πρώτη παράγραφος. Αυτό που δεν αμφισβητείται είναι η ανάγκη να υπάρχει κάποια απάντηση σ' αυτά τα πέντε βασικά ερωτήματα.

Οι «γρίφοι» που δημοσιεύονται συστηματικά στο «Πρώτο Θέμα» έχουν αντιστρέψει αυτή την πάγια δημοσιογραφική αρχή: Στη θέση των «5 W» οι συνεταίροι της εφημερίδας έχουν τοποθετήσει τα «5 K»: Κάποιος, Κάτι, Κάπου, Κάποτε, Κάπως...

Η σκόπιμη αυτή αντιστροφή μετατρέπει την «είδηση» σε απλό υπονοούμενο, κλείσιμο του ματιού προς κάποιους μη ρητά κατονομαζόμενους. Αυτό μπορεί απλά να σημαίνει ανοησία, άγνοια, αφέλεια και προχειρότητα. Αλλά, ταυτόχρονα, μπορεί να κρύβει την απειλή, τον εκβιασμό και την ανέξοδη συκοφαντία.

Υπάρχει, βέβαια, και μια εξήγηση που δίνεται καμιά φορά από τους υποστηρικτές αυτού του νέου είδους κίτρινης δημοσιογραφίας. Χρησιμοποιούν, λένε, αυτή την ανώνυμη και έμμεση αναφορά σε γεγονότα που έχουν πληροφορηθεί, επειδή δεν έχουν ακόμα ολοκληρώσει το ρεπορτάζ και φοβούνται ότι, αν δημοσιεύσουν πλήρως τα στοιχεία τους, θα κινδυνέψουν από αγωγές και μηνύσεις των θιγομένων.

Αλλά μ' αυτό τον τρόπο ομολογούν ότι παραβιάζουν την άλλη θεμελιώδη δημοσιογραφική αρχή: τη διασταύρωση των πληροφοριών. Αν δεν έχει διασταυρωθεί μια είδηση σε σημείο που να επιτρέπει την πλήρη και σαφή δημοσιοποίησή της, δεν αποτελεί είδηση.

Αυτή η παραδημοσιογραφία των «5 Κ» χρησιμοποιείται κατά κόρον σε εβδομαδιαία έντυπα λαϊκού κουτσομπολιού, τα οποία παρακολουθούν την ιδιωτική ζωή των διάφορων «σταρ» ή «υποψήφιων σταρ». Αλλά σ' αυτή την περίπτωση η επέμβαση στην ιδιωτική σφαίρα και τα διάφορα υπονοούμενα ή ροζ πληροφορίες είναι κατά κανόνα αποδεκτές από το στόχο τους. Συνήθως αποτελούν έμμεση διαφήμιση και γι' αυτό είναι πολλές φορές σκόπιμες «διαρροές» ή στημένες δήθεν τυχαίες φωτογραφίες.

Ομως η κατάργηση των όρων της παραδοσιακής δημοσιογραφίας και η υιοθέτηση της πρακτικής των «5 Κ» από μια πολιτική εφημερίδα διαμορφώνει άλλες συνθήκες για τον ελληνικό τύπο.

Οσο για το περίβλημα «ήθους» και «αρχών» που προσπαθεί να κρύψει την ωμότητα του χτυπήματος κάτω απ' τη ζώνη ή και του ανοιχτού εκβιασμού, την απάντηση την έχουν δώσει οι ίδιοι οι δύο (πρώην αγαπημένοι) συνεκδότες σε άρθρο που συνυπογράφουν στις 2/10/05: «Η ηθικολογία είναι πολλές φορές το αλάνθαστο σύμπτωμα της διαφθοράς».

Πηγή: iospress.gr